

قرین منقہ ۲۷ - قسمت (الف)

① الذاعی \leftarrow اسمنقص - تقدیراً مرفوع

عمل \leftarrow اعراب ظاہری - زیرا انہ منقص است نہ مقصور و نہ مقول بہ یاد

کالتراہی \leftarrow اعراب تقدیری - اسم منقص و درجات جری است

بد و تری \leftarrow اعراب ظاہری است - زیرا انہ منقص نہ مقصور و نہ مقول بہ یاد است

لسرف \leftarrow اعراب ظاہری - مرفوع

الغنی \leftarrow اسم مقصور - اعراب تقدیری

ترت \leftarrow اعراب ظاہری و اسم

المکنی \leftarrow اسم مقصور اعراب تقدیری

للتراہدین \leftarrow اعراب ظاہری - درجات جری

فی الدنیا \leftarrow الاسم مقصور \leftarrow اعراب تقدیری - تقدیراً مجرور

فوجہ - نیری - دعائی - سنائی - رجائی \leftarrow تقدیر منسوب بہ قتل شہاد منکم

درس سوم

تمرین من ۳۴

انف (سوال ۲-)

كَفَّرُوا ﴿ مَبْنِي بِرَفْعٍ * اِنَّا مَلَكُمْ ﴿ مَبْنِي بِرَفْعٍ

اِحْتَبَرُوا ﴿ مَبْنِي بِرَفْعٍ * يَحْمِلُنَّ ﴿ مَبْنِي بِرَفْعٍ

اَصْلِيَّتٌ ﴿ مَبْنِي بِرَفْعٍ * اِذْهَبَا ﴿ مَبْنِي بِرَفْعٍ نون و نايبت اسون |

اِرْبَعِي ﴿ مَبْنِي بِرَفْعٍ نون و نايبت اسون |

كِرْفَعِي ﴿ مَبْنِي بِرَفْعٍ *

دعا ﴿ مَبْنِي بِرَفْعٍ مَقْدَر * طَغَى ﴿ مَبْنِي بِرَفْعٍ مَقْدَر * قَلَّ اَزْكَرَن طَغَى
بوده

عنت - |

① - اَفْلَحَ ﴿ مَبْنِي بِرَفْعٍ مَبْنِي بِرَفْعٍ * زَلَّ ﴿ مَبْنِي بِرَفْعٍ مَبْنِي بِرَفْعٍ مَقْدَر

حَابٌ ﴿ مَبْنِي بِرَفْعٍ مَبْنِي بِرَفْعٍ * دَسَّ ﴿ مَبْنِي بِرَفْعٍ مَقْدَر

① يَتَقَلَّرُ ﴿ مَبْنِي بِرَفْعٍ مَبْنِي بِرَفْعٍ مَقْدَر * مَبْنِي بِرَفْعٍ مَقْدَر * مَبْنِي بِرَفْعٍ مَقْدَر

فَلْيَحْتَبِرْ ﴿ مَبْنِي بِرَفْعٍ مَبْنِي بِرَفْعٍ مَقْدَر * مَبْنِي بِرَفْعٍ مَقْدَر * مَبْنِي بِرَفْعٍ مَقْدَر

شماره	تاکید	مضارع بدون	نوع اعراب	علامت	مضارع با نون	نوع اعراب	علامت اعراب
۱	تَفَرُّتُ	ظَاهِرًا مَرْفُوعٌ	ضمه	ضمه	تَفَرُّتُ	محلًا مَرْفُوعٌ	ذارد
۲	تَفَرُّتُ	ظَاهِرًا مَرْفُوعٌ	نون	نون	تَفَرُّتُ	تَقْدِيرًا مَرْفُوعٌ	نون مقدر
۳	تَفَرُّتُ	ظَاهِرًا مَرْفُوعٌ	نون	نون	تَفَرُّتُ	تَقْدِيرًا مَرْفُوعٌ	نون مقدر
۴	تَفَرُّتُ	ظَاهِرًا مَرْفُوعٌ	ضمه	ضمه	تَفَرُّتُ	محلًا مَرْفُوعٌ	ذارد
۵	تَفَرُّتُ	ظَاهِرًا مَرْفُوعٌ	نون	نون	تَفَرُّتُ	تَقْدِيرًا مَرْفُوعٌ	نون مقدر
۶	تَفَرُّتُ	ظَاهِرًا مَرْفُوعٌ	ذارد	ذارد	تَفَرُّتُ	محلًا مَرْفُوعٌ	ذارد
۷	تَفَرُّتُ	ظَاهِرًا مَرْفُوعٌ	ضمه	ضمه	تَفَرُّتُ	محلًا مَرْفُوعٌ	ذارد
۸	تَفَرُّتُ	ظَاهِرًا مَرْفُوعٌ	نون	نون	تَفَرُّتُ	تَقْدِيرًا مَرْفُوعٌ	نون مقدر
۹	تَفَرُّتُ	ظَاهِرًا مَرْفُوعٌ	نون	نون	تَفَرُّتُ	تَقْدِيرًا مَرْفُوعٌ	نون مقدر
۱۰	تَفَرُّتُ	ظَاهِرًا مَرْفُوعٌ	نون	نون	تَفَرُّتُ	تَقْدِيرًا مَرْفُوعٌ	نون مقدر
۱۱	تَفَرُّتُ	ظَاهِرًا مَرْفُوعٌ	نون	نون	تَفَرُّتُ	تَقْدِيرًا مَرْفُوعٌ	نون مقدر
۱۲	تَفَرُّتُ	ظَاهِرًا مَرْفُوعٌ	ذارد	ذارد	تَفَرُّتُ	محلًا مَرْفُوعٌ	ذارد
۱۳	تَفَرُّتُ	ظَاهِرًا مَرْفُوعٌ	ضمه	ضمه	تَفَرُّتُ	محلًا مَرْفُوعٌ	ذارد
۱۴	تَفَرُّتُ	ظَاهِرًا مَرْفُوعٌ	ضمه	ضمه	تَفَرُّتُ	محلًا مَرْفُوعٌ	ذارد

در مضارع بدون تأکید فقط ۱۲ و ۱۱ مبنی هستند

و فقط اعراب رکن ها محللی هستند

در مضارع با نون تأکید صغیرهای ۱-۴-۷-۱۳-۱۴-۱۲ و ۱۱

اعراب رکن ها محللی است

درس سوم قسمت (ب)

Month :

Date :

NOTE BOOK

تَوَدَّعٌ ﴿﴾ فعل مضارع علامت رفع ^ك في ظاهر

٣- آتَى ﴿﴾ فعل ماضی ماضی ماضی بر فتح مقدر (آتَى)

تَوَدَّعٌ ﴿﴾ فعل مضارع ضم مقدر (تَوَدَّعٌ)

تَغَلَّبْتُ ﴿﴾ فعل ماضی ماضی بر فتح

أَصْبَحَ ﴿﴾ فعل ماضی ماضی بر فتح

كَتَبَ ﴿﴾ فعل ماضی ماضی بر فتح

٤- دَخَلْتُ ﴿﴾ فعل ماضی ماضی بر سكون

سَيِّئَتْنِي ﴿﴾ فعل ماضی ماضی بر فتح

تَهْتَمُّ ﴿﴾ فعل مضارع علامت رفع ^ك في ظاهر

تَلَفَّلَ ﴿﴾ فعل ماضی ماضی بر فتح

فَزَادَكَ ﴿﴾ فعل ماضی ماضی بر فتح

كَيْدَعُ = ﴿ فعل مضارع ﴾ ماعل = هُوَ مستر جوازي مهلاً مرفوع

عَلَّ = مفعل مضارع امر ماعل = أَنْتَ مستر وجوبي

رَا أَعْبُدُ = مفعل مضارع ماعل = أَنَا مستر وجوبي

تَعْبُدُونَ = مفعل مضارع ماعل = وَأَوْصِيَاءُ بَارِئِ

أَعْبُدُ = مفعل مضارع ماعل = أَنَا مستر وجوبي ^{من ١٣}

عَبَدْتُمْ = مفعل ماضى من ٩ ماعل = تُمْ ضمير بارز

نَزِلُ = مفعل مضارع ماعل = الصَّيْرُ = اسم ظاهر

ضَرَبَ = فعل ماضى ماضى مرفوع ماعل = هُوَ مستر جوازي مهلاً مرفوع

حَبِطَ = فعل ماضى ماضى مرفوع ماعل = أَجْرُهُ (اسم ظاهري) عدلت مرفوع
بمعناه الله - فمه ظاهري

فعل مضارع منصوب به آن ناصبه
علامت نصب آن فتحة ظاهری
فعل مضارع منصوب به آن ناصبه
علامت نصب آن فتحة ظاهری

۵. أَحِبُّ أَنْ أَتَعَلَّمَ التَّخْوَانَ
فعل مضارع منصوب به آن ناصبه
علامت نصب آن فتحة ظاهری

۶. دَخَلْتُ فِي الْجَامِعَةِ كَيْ أَتَعَلَّمَ وَأَتَهَذَّبَ.

فعل مضارع منصوب به آن ناصبه
علامت نصب آن فتحة ظاهری به خاطر بی
فعل مضارع منصوب به آن ناصبه
علامت نصب آن فتحة ظاهری
(با منصوب به بی)

مطالعه و پژوهش

درباره یک شرط دیگر برای نصب دادن «إِذْنَ» و همچنین چیزهایی که در صورت فاصل شدن بین «إِذْنَ» و فعل مضارع، مانع عمل «إِذْنَ» نمی شوند، تحقیق کنید.

منبع مطالعه و پژوهش:

جامع المقدمات با حاشیه مدرس،

صمديه ج ۲، ص ۵۲۴ و ۵۲۵

ص ۳۴

۱) نَبَأُوا: فعل مضارع من ۳ منصوب به آن ناصبه علامت نصب آن فتحة ظاهری

۲) تَعَفَّيْتُمْ: فعل مضارع منصوب به آن ناصبه علامت نصب آن فتحة ظاهری عامل نصب آن مؤن مقدر به خاطر

۳) تُحِبُّونَ: فعل مضارع منصوب به آن ناصبه علامت نصب آن فتحة ظاهری

۴) يُسَمِّرُ: فعل مضارع منصوب به آن ناصبه علامت نصب آن فتحة ظاهری

۵) يُعَارِضُ: فعل مضارع منصوب به آن ناصبه علامت نصب آن فتحة ظاهری عامل نصب آن مؤن مقدر به خاطر آمدن حتی

۶) أُرْعِدُوا: ماضی مضارع منصوب به آن ناصبه علامت نصب آن فتحة ظاهری

۷) أُنْزِلُوا: ماضی مضارع منصوب به آن ناصبه علامت نصب آن فتحة ظاهری

۸) يُنَوِّقُ: فعل مضارع منصوب به آن ناصبه علامت نصب آن فتحة ظاهری عامل نصب آن مؤن مقدر

۹) يُنْزِلُ: فعل مضارع منصوب به آن ناصبه علامت نصب آن فتحة ظاهری عامل نصب آن مؤن مقدر

۱۰) يُنْزِلُ: فعل مضارع منصوب به آن ناصبه علامت نصب آن فتحة ظاهری عامل نصب آن مؤن مقدر

۱۱) يُنْزِلُ: فعل مضارع منصوب به آن ناصبه علامت نصب آن فتحة ظاهری عامل نصب آن مؤن مقدر

۱۲) يُنْزِلُ: فعل مضارع منصوب به آن ناصبه علامت نصب آن فتحة ظاهری عامل نصب آن مؤن مقدر

۱۳) يُنْزِلُ: فعل مضارع منصوب به آن ناصبه علامت نصب آن فتحة ظاهری عامل نصب آن مؤن مقدر

۱۴) يُنْزِلُ: فعل مضارع منصوب به آن ناصبه علامت نصب آن فتحة ظاهری عامل نصب آن مؤن مقدر

۷) اصل دو جمله ذیل چیست؟

اَضْرِبْ وَاِذَا اَضْرَبْتَ اَضْرِبْ وَاِنْ اَضْرَبْتَ اَضْرِبْ

قُولُوا لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ تَفْلِحُوا قُولُوا لَا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ اِنْ تَقُوْا اِلَهَ اِلَّا اللّٰهُ تَفْلِحُوا

۸) حدیث ذیل را با دقت ترجمه کرده و فروع و علامات اعراب حدیث را از افعال عربی آن را مشخص کنید؟

فی الانجیل: اَتَقُولُوْا نَحَافًا اَنْ نَّقُلَمَ فَلَانَعْمَلْ؟ وَلَسَنُتَوَلُوْا نَرْجُوْا اَنْ نَعْلَمَ وَنَعْمَلْ

معنی: در انجیل آمده است: نگویید: بی آرزیم یا در سیریم و عمل نکنیم بلکه بگوئید: امیدواریم که یا در سیریم و عمل کنیم.

اَتَقُولُوْا = فعل نکر محذوف به حذف نون
اَنْ نَعْلَمَ = مضارع منصوب به اَنْ فتحة کلمات اَنْ فتحة ظاهری

فَلَانَعْمَلْ = مضارع منصوب به فتحة ظاهری

قُولُوْا = امر محذوف مبنی بر حذف نون

نَرْجُوْا = فعل مضارع علامت رفع اَنْ ضمه مقدر

اَنْ نَعْلَمَ = فعل مضارع منصوب به اَنْ ناسب علامت اَنْ فتحة ظاهری

اِنْفِ

نَعْمَلْ = فعل مضارع منصوب به فتحة ظاهری

ب) علامتِ رفع و نصب و جزم اور افعال زیر پر سیدالسنید؟

يُنصِرُونَ ﴿ فعل مضارع رفع علامتِ رفع ان ثبوت نون

لَنْ يَنْصُرُوا ﴿ فعل مضارع منصوب بہ لَنْ علامتِ نصب ان حذف نون

لَمْ يَنْصُرُوا ﴿ فعل مضارع محذوم بہ لَمْ علامتِ جزم ان حذف نون

كَيْ تَنْصُرِي ﴿ فعل مضارع منصوب بہ كَيْ علامتِ نصب ان حذف نون

لِيَنْصُرَا ﴿ فعل امر محذوم و علامتِ ان حذف نون

اِذْنَ تَنْصُرِي ﴿ فعل مضارع منصوب بہ اِذْنَ علامتِ ان فتحة فاء

يَدْعُونَ ﴿ فعل مضارع سرفوع علامتِ رفع ان ثبوت نون

لِيَسْرِمَ ﴿ فعل امر محذوم و علامتِ ان حذف حرف علة

(طيفحه ۱۴۹) (درس پنجم) قسمت ج

۱. اَيْتِنَا = اسم شرط - مني سكون - دو فعل را جزم من دهد.
۱. تَلَوْنَا = فعل مضارع مجزوم - فعل شرط - علامت جنم آن حذف نون
۱. يَدْرُسُكُمْ = فعل مضارع مجزوم - جواب شرط - علامت جنم آن سكون
۱. اِنْ = از حرف جازمی است که دو فعل را جزم من دهد. (ادوات شرط)
۱. اَسْتَوُوا = فعل مضارع مجزوم - فعل شرط - علامت جنم آن حذف نون
۲. يُجْعَلُ = فعل مضارع مجزوم - جواب شرط - علامت جنم آن حذف نون
۳. تَجَسَّسُوا = فعل مضارع مجزوم به لای تھی علامت جنم آن حذف نون
۳. يُغْلَبُ = فعل مضارع مجزوم به لای تھی علامت جنم آن حذف نون
۴. يُسَخَّرُ = فعل مضارع مجزوم به لای تھی علامت جنم آن حذف نون
۵. يَلْوَنُوا = فعل مضارع منصوب به آن نظایر علامت نصب آن حذف نون
۵. تُخْلَقُ = فعل مضارع مجزوم - علامت جنم سكون - عامل جنم کم
۶. تَلَسَّفُ = فعل مضارع مجزوم علامت جنم سكون به لای تھی
۶. لای

قسمت الف : سؤال ۳

کلمات رفع ادنیات زیر معنی کنید

سعدی = مرفوع به فیه ظاهری * السرحل = مرفوع به فیه ظاهری

الفاضلات = مرفوع به فیه ظاهری * اخوهم = ایستادست مرفوع به واو

ذوالقوة = مرفوع به واو * مسکون = مرفوع به واو جمع مذکر سالم

مؤنان = مثنی مرفوع به الف * رجال = جمع مفسر مرفوع به فیه

زبان = مرفوع به الف * مسکون = مرفوع به واو

ممرضات = مرفوع به فیه * مچاهیدون = مرفوع به واو جمع مذکر سالم

درس نهم (قسمت ب) صفحه ۹۰

زایک = فعل ماضی صبیحی برستون - فاعل = کت ضمیر بار مجازاً مرفوع

نکذب = مغل مضارع - فاعل = هو مستر جوازی مهلاً مرفوع

ج فاعل و علامت رفع آن را در جمله های ذیل مشخص کنید.

۱. القرآن الکریم . : قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ .
 فعل ماضی \rightarrow قَدْ أَفْلَحَ \leftarrow الْمُؤْمِنُونَ \leftarrow حَمْرٌ فَاحِرٌ
۲. القرآن الکریم . : فَعَصَى فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ .
 فعل ماضی \leftarrow فَعَصَى \leftarrow فِرْعَوْنُ \leftarrow الرَّسُولَ \leftarrow مَنْعُولٌ
۳. القرآن الکریم . : يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ .
 فعل مضارع \leftarrow يَنْظُرُ \leftarrow الْمَرْءُ \leftarrow مَا قَدَّمَتْ \leftarrow يَدَاهُ \leftarrow يَدَا + ه \leftarrow يَدَاهُ
۴. الإمام عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِذَا أَبْصَرَ الْعَيْنُ الشَّهْوَةَ يَغْمِي الْقَلْبُ عَنِ الْعَافِيَةِ .
 فعل مضارع \leftarrow أَبْصَرَ \leftarrow الْعَيْنُ \leftarrow الشَّهْوَةَ \leftarrow يَغْمِي \leftarrow الْقَلْبُ \leftarrow عَنِ \leftarrow الْعَافِيَةِ \leftarrow أَقْبَرَةٌ \leftarrow مَنْعُولٌ \leftarrow بَابُ أَعْمَالٍ
۵. الإمام عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِذَا تَمَّ الْعَقْلُ نَقَصَ الْكَلَامُ .
 فعل مضارع \leftarrow تَمَّ \leftarrow الْعَقْلُ \leftarrow نَقَصَ \leftarrow الْكَلَامُ \leftarrow مَنْعُولٌ \leftarrow بَابُ أَعْمَالٍ

مطالعه و پژوهش

■ باراهنمایی استاد سه مثال برای فاعلی که «اسم ظاهر مؤول» است، بیابید و توضیح دهید.

۱. الْمُؤْمِنُونَ \leftarrow فاعل عَلَّمَ بِهِ وَأَوْسَابُ أَرْضِهِ (جمع مؤکرر سبب)
۲. فِرْعَوْنُ \leftarrow فاعل أَسْمَ ظَاهِرٍ عَدَايَتِ رَفِيعِ رَأْيِ مُحَمَّدٍ طَاهِرِي
۳. الرَّسُولُ \leftarrow فاعل مَرْفُوعٍ بِهِ فِي طَاهِرِي * يَدَا ه \leftarrow يَدَاهُ عَنِ عَدَايَتِ رَفِيعِ رَأْيِ مُحَمَّدٍ طَاهِرِي
۴. الْعَيْنُ \leftarrow فاعل مَرْفُوعٍ بِهِ فِي طَاهِرِي * الْقَلْبُ \leftarrow فاعل مَرْفُوعٍ بِهِ فِي طَاهِرِي
۵. الْعَقْلُ \leftarrow فاعل مَرْفُوعٍ بِهِ فِي طَاهِرِي * الْكَلَامُ \leftarrow فاعل مَرْفُوعٍ بِهِ فِي طَاهِرِي

Subject :

Year : Month : Date :

NOTE BOOK

سؤال ۳ - در جمله های زیر حرف افعال ماضی **مؤنث** کسره است!

وَجِئْتَ مَلُوحًا (= علت مؤنث بودن جارزی **غائباً مؤنث**)
 فاعل
 جمع ماضی

نَفَرْتَ فَاطِمَةً (= علت مؤنث بودن واجب است **مؤنث حقیقی** است)
 متصل به فعل است
 فاعل

كَتَبْتَ مَوْثِقَاتٍ (= علت مؤنث بودن واجب است فاعل مؤنث حقیقی است متصل به فعل است)
 فاعل

مَالَتْ الْأَعْرَابُ (= علت مؤنث بودن جارزی **غائباً جارزی جمع ماضی** است)
 الأعراب

طَلَعَتِ السَّمْسُ (= علت مؤنث بودن جارزی چون **سُحُلٌ مؤنث مجازی** است)
 مجعول نائب فاعل

وَجِئْتَ أَيْدِيَهُمْ (= علت مؤنث بودن کن **جانزی** است. **ایده** جمع ماضی است)
 غائباً مؤنث

الْمَوْنَةُ نَفِيرَةٌ = علت مؤنث واجب است چون فاعل کن هست
 مستتر است با **بِرِطَانَتِ** دستگیرنده

مؤنث
 خبر
 فعل ماضی

نائب فاعل **دهن** مستتر

تَلَبَّتْ = ماضی مجہول ص ۱۲ نائِبِ فاعل اُن = اُریا تہ = یہ عدالت سے تکرار ہوئی

زَادَتْكُمْ = ماضی معلوم ص ۱۴ فاعل اُن = اُنھی سے مستر عدل سے فروع

تَنَوَّنَاوْنَ = ماضی معلوم ص ۱۴ فاعل اُن = ضمیر بارز واو

لَا يَسْتَعِينَنَّ = ماضی معلوم ص ۱۴ فاعل اُن = اُن سے عدالت سے فروع اُن سے تکرار ہوئی

سُئِلَ = فعل ماضی مجہول نائِبِ فاعل اُن = اُن سے مستر عدل سے فروع

لَا يَكْتُمُ = فعل مضارع مقرر فاعل اُن = اُن سے ضمیر مستر عدل سے فروع

دِيَقُولَ = فعل مضارع منصوب بہ اُن ناصبہ فاعل اُن = اُن سے مستر عدل سے فروع

لَا اَعْلَمُ = فعل مضارع معلوم ص ۱۳ فاعل اُن = اُن سے مستر و جوی سے فروع

لَا يُعَابُ = فعل مضارع مجہول نائِبِ فاعل اُن = اُن سے مستر جوازی سے فروع

يُعَابُ = فعل مضارع مجہول نائِبِ فاعل اُن = اُن سے مستر جوازی سے فروع

اُخْتَدَ = فعل ماضی معلوم ص ۱۱ فاعل اُن = اُن سے مستر جوازی سے فروع

Subject :

Year :

Month :

Date :

NOTE BOOK

سب از تبدیل افعال معلوم بہ محجور، عل حذف کنند و مفعول را ج مبین کن کنند؟

① مَبْرُورٌ اللّٰهُ النَّبَارُ ⇨ مَبْرُورٌ النَّبَارُ

② اُنْشِدَ النَّبَا عِبْرَ قَصِيْدَةٍ ⇨ اُنْشِدَ قَصِيْدَةً اُنْشِدَ قَصِيْدَةً

③ يَحْبِرِي اللّٰهُ الْمُحْسِنُ ⇨ يَحْبِرِي الْمُحْسِنُ يَحْبِرِي قِيَامَ يَحْبِرِي

④ رَأَى الْحَارِثُ اللَّصُوْصُ ⇨ رَأَى اللَّصُوْصُ رَأَى عَقْلًا نَهَى لَمْ يَرَهُ عَدُوًّا

⑤ لِيُفْتَحَ اَبْوَابُ ⇨ لِيُفْتَحَ اَبْوَابُ

⑥ اُنْصَرِ الْمَظْلُوْمُ ⇨ لِيُنْصَرَ الْمَظْلُوْمُ

چون مظلوم مذکر است بنابرین لِيُنْصَرَ مَرْسُوْرٌ

Subject :

Year : Month : Date :

NOTE BOOK

و ایاتی را که شخص شده و ترکیب کنید؟

۱. **فُتِرْتُ** ماضی مجهول ص ۱۴. یعنی برفتح **تاء** آن = تاء تانیث است

الزَّلَّةُ = نائب فاعل و در فروع جملات فعلی آن نمه ظاهری

۲. **قَالَتْ** = فعل ماضی معلوم مثنی بر فتح **ح** ص ۱۴ (تاء آن **عدلت** ماضی است)

الأعرابُ = فاعل عدلت فعلی آن نمه ظاهری

أَنَا = ضمیر ماضی مثنی بر فتح **نا** = فاعل محذوف مرفوع

أَنَا + **نا** = مقل و فاعل **دویم** (رایم) می شود **اَنَا**
مقل ماضی محذوف مرفوع (فاعل)

أَنَا = مفعول به محذوف مفعول چون جمله اس محذوف مفعول

توضیح آنست مفعول قول است. مفعول همسایه اسم نیت جمله هم می تواند به عنوان مفعول حساب بیورد الان **أَنَا** جمله به حساب می آید چون تشکیلی شده اند مقل و فاعل (رأینا) = مفعول قول به صورت جمله اس مفعول قول = یعنی جمله ای که با **أَنَا** میگوید، **يَقُولُ** از **قَالَ** بیاید جمله بعد از آن را مفعول قول می گویند. همسایه نفس مفعول به را دارد چون جمله است پس بیورد مفعول مفعول

اَنَا

کمی از جاهای که مفعول به صورت جمله می آید مفعول قول است.

۳۱- ضَعْفٌ = فعل معلوم ماضی مبنی بر فتح

بَدَنَّ = فاعل اسم فاعری. علامت رفع آن ضمّه فاعری

قَوَّيْتُ = فعل ماضی ص (ع) مبنی بر فتح

النَّبِيُّ = فاعل - اسم فاعری علامت رفع آن ضمّه فاعری

قَوَّيْتُ = علاوه بر فعل ماضی که مبنی بر فتح هم هست.

موصول

عَلِمَ مَا مَعَهُ هَسْت. چون بعد از ما آمده (ع) = عِن + مَا =

ادغام شده = عَمَّا

آنچه بعد از ما موصول می آید می شود جمله آن

اسم موصول = جمله اسم موصول + جمله جمله

(در جملاتی که جمله واقع می شوند معنی بر اعراب ندارند)

جملات معنی از اعراب ندارند = مانند جمله مقول مقول

معنی از اعراب ندارند = جمله جمله - جمله معترضه = جمله

فنه اگر بنا شد! شیری در معنی جمله ندارد.

جملات ابتدای = معنی بر اعراب ندارند. جملاتی که در ابتدای کلام می آید

جمله

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ چون جمله ابتدایی است.

معنی بر اعراب ندارد.

Subject :

Year: Month: Date:

NOTE BOOK

⑤ - الْفَعْلُ مُنْفَعٌ وَالْعِلْمُ مَرْفُوعٌ وَالشَّيْرُ مُدْفَعٌ
 مبتدا خبر مبتدا خبر مبتدا خبر

الْفَعْلُ ، الْعِلْمُ ، الشَّيْرُ (مبتدا مرفوع علامت رفع خبر فاعلی)

مَنْفَعَةٌ ، مَرْفُوعٌ ، مُدْفَعٌ (خبر مبتدا مرفوع علامت رفع خبر فاعلی)

⑥ الرَّكْبَانُ سُرِبُ الْخَلِيمِ وَسِبْلُ الْخَلِيمِ

مبتدا علامت خبر مقدم فعلیہ مبتدا مرفوع
 مرفوع خبر فاعلی

⑦ عَلِيٌّ مَحْدُوثٌ وَفَاعِلُهُ مَوْدُبَةٌ وَهِيَ فَاغْدِلَانٌ

مبتدا خبر مبتدا خبر مبتدا خبر
 علی - فاعلہ - ہما - مبتدا - علی و فاعلہ - علامت رفع خبر فاعلی ہما - حد مرفوع

مَحْدُوثٌ - مَوْدُبَةٌ - فَاغْدِلَانٌ (خبر مبتدا مرفوع علامت رفع)

مَحْدُوثٌ و مَوْدُبَةٌ علامت رفع خبر فاعلی

در فاعلان (علامت رفع خبر فاعلی)

Subject :

Year : Month : Date :

NOTE BOOK

① - فَالْقَطَا لِحَاتٍ حَافِظَاتٌ لِّلنَّبِيِّ
 مبتدا - مرفوع علامت رفع الفتح ظاہری خبر مفردا مستقر علامت فتح ظاہری جار و مجرور

② هُنَّ لِيَاْسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِيَاْسٌ لِّهِنَّ
 مبتدا - اسم مرفوع خبر مفردا مبتدا مرفوع علامت رفع ان ظاہری خبر مفردا جار و مجرور علامت رفع ان ظاہری خبر مفردا مبتدا مرفوع علامت رفع ان ظاہری خبر مفردا جار و مجرور علامت رفع ان ظاہری خبر مفردا

③ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي
 مبتدا اسم مرفوع خبر مفردا جار و مجرور مبتدا مرفوع علامت رفع ان ظاہری خبر مفردا جار و مجرور علامت رفع ان ظاہری خبر مفردا جار و مجرور علامت رفع ان ظاہری خبر مفردا

④ مَلَأْتُ السَّيَّحَةَ الْقَوْلُ وَبَدَأْتُ الْمَعْرُوفَ تَرْتُّبًا
 مبتدا مرفوع علامت رفع ان ظاہری خبر مفردا جار و مجرور مبتدا مرفوع علامت رفع ان ظاہری خبر مفردا جار و مجرور مبتدا مرفوع علامت رفع ان ظاہری خبر مفردا جار و مجرور

مَلَأْتُ مرفوع علامت رفع ان ظاہری خبر مفردا جار و مجرور

تَرْتُّبًا خبر مفردا جار و مجرور علامت رفع ان ظاہری خبر مفردا جار و مجرور

Subject :

Year : Month : Date :

NOTE BOOK

① - فَالْقَطَا لِجَاتٍ حَافِظَاتٍ لِّلنَّبِيِّ
 مبتدا - مرفوع علامت رفع الفخمة ظاہری خبراً مفرداً مشبوقاً علامت فتحہ ظاہری جار و مجرور

② هُنَّ لِيَاْسٌ لَّكُمْ وَأَنْتُمْ لِيَاْسٌ لِّهِنَّ
 مبتدا - اسم مرفوع خبراً مفرداً مبتداً مرفوعاً مرفوعاً علامت فتحہ ظاہری خبراً مفرداً جار و مجرور مبتداً مرفوعاً مرفوعاً علامت فتحہ ظاہری خبراً مفرداً جار و مجرور

③ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي
 مبتداً مرفوعاً مرفوعاً علامت فتحہ ظاہری خبراً مفرداً جار و مجرور مبتداً مرفوعاً مرفوعاً علامت فتحہ ظاہری خبراً مفرداً جار و مجرور

④ مَلَأْتُ السَّيِّئَةَ الْعُقُولَ وَمَلَأْتُ الْمُتَعَرِّفِينَ تَرْتُ الْمَنَ بِه
 مبتداً مرفوعاً علامت فتحہ ظاہری خبراً مفرداً جار و مجرور مبتداً مرفوعاً مرفوعاً علامت فتحہ ظاہری خبراً مفرداً جار و مجرور

مَلَأْتُ مرفوع علامت فتحہ ظاہری خبراً مفرداً جار و مجرور

تَرْتُ خبراً مفرداً جار و مجرور مرفوعاً علامت فتحہ ظاہری خبراً مفرداً جار و مجرور

Subject :

Year : Month : Date :

NOTE BOOK

۸۔ ہذان الشرحلان صدیقان وھاتان المہرأتان زمیلتان

اسم الکریم بعد امدان رفوع
خبر مفرد مبتدأ ممدان رفوع
رسقون عدلت رفوع الفاء
خبر اسقون عدلت
رفوع ان الفاء

الشرحلان سے مسأولہ ہذا ان سے باسندہ
اسی کہ بعد از ایما و اسما و کیر و بیگان اسما و مسأولہ الکریم است

۹۔ زینبٌ بجاہدۃٌ وعاقرۃٌ وھنیرۃٌ مجیدتان وھن الفائزات

مبتدأ خبر مبتدأ
مبتدأ خبر مبتدأ
مبتدأ خبر

زینبٌ وعاقرۃٌ وھنیرۃٌ مبتدأ مرفوع عدلت رفوع ان فحہ ظاہری
ھنیرۃٌ مبتدأ ممدان رفوع

مجاہدۃٌ مجیدتان خبر مفرد اسقون عدلت رفوع فحہ ظاہری
الفائزات خبر مفرد اسقون عدلت رفوع فحہ ظاہری

مرفوعات: مبتدا و خبر (۱) **نحو اول** ۷۵

خبر مرفوع اول **تِلْكَ نِعْمَةٌ** **مِنْ رَبِّكَ**
خبر مشتق / مفرد

ضم نا هـ ی ۴. الإمام علیؑ: الظُّلْمُ وَخِيَمُ الْعَاقِبَةِ.
مفرد و اللهم - محرد و ب ک س هـ عا هـ ی

اسم ماحر

هـ رفعلی ۵ عا علی دارد

مطالعه و پژوهش

■ جمله ای که خبر واقع می شود در بسیاری از مواقع محتاج ضمیری است که رابط بین آن

⑤ الطَّاعَةُ وَالسِّرُّ (هـ) الْمُتَحَبُّ الرَّابِعُ هُما = ضمير فصل (عماد) است

خبر مفرد مستوفى اعلات رفع ن فخر ظاهري

سبباً - مرفوع - عدات
رفع ن فخر ظاهري

⑥ التَّطَلُّلُ (و) التَّذَلُّلُ (ح) خبر ن محذوف است

عطف به مبتدا است

مبتدأ - مرفوع و
عدالت رفع ن فخر ظاهري

⑦ المَنْبِيَّةُ (و) الدَّنِيَّةُ (ح) خبر ن حرف سره است

عطف به مبتدا است (معطوف به مبتدا است)

مبتدأ مرفوع و عدالت
رفع ن فخر ظاهري

صفحه ۸۴ (قسمت و)

① اَوَّلُكَ هُمُ الْبَافِلِحُونَ

خبر مفرد مستوفى اعلات رفع ن واو

مبتدأ محذوف مرفوع

② هِيَ الْأَيَّامُ دُورٌ

خبر جملة اسمية محذوف مرفوع هر جمله اسمیه بود

مبتدأ محذوف مرفوع

(الأيام دور) استغنى

خبر ما نسيم

سبباً

أَيْنَ = صدارت طلب

است

③ أَيْنَ الْحُجَّةُ؟

ایضا

خبر مقدم محذوف مرفوع
سبباً ای مبتدای مؤخر عدالت رفع ن فخر ظاهري

سؤال [] : معنی و تا آ « و ناقص افعال زیر را بنویسید ؟

کان : { تا آ : هستی یافت ، وجود داشت
(ناقص : بود)

صار : { تا آ : انتقال ، منتقل شدن .
(ناقص : شد ، گردید)
اصبح : { تا آ : داخل شدن
(ناقص : شد)

أضحى : { تا آ : داخل شدن
(ناقص : شد)

۱- در جمله های ذیل اسم افعال ناقصه را با یک خط در ذیل آن و خبر آنها را با دو خط مشخص کنید :

① - قَانِ لِلّٰهِ عَفْوًا رَحِيْمًا

کان : افعال ناقصه . عَفْوًا رَحِيْمًا : خبر قَانِ (مفرد مستقر)
عَفْوًا رَحِيْمًا : خبر قَانِ (مفرد مستقر)
عَفْوًا رَحِيْمًا : خبر قَانِ (مفرد مستقر)
عَفْوًا رَحِيْمًا : خبر قَانِ (مفرد مستقر)
عَفْوًا رَحِيْمًا : خبر قَانِ (مفرد مستقر)

④ - مَا كَانَ اِبْرَاهِيْمُ كَهودًا وَلَا نَصْرَانِيًّا

ما : مای ناقصه یا مای ثقی *

کان : افعال ناقصه * ابراهیم : اسم کان مرفوع به فتحه جادری

کھو دیا : خبر کان و منصوب به فتحه جادری

نصیراً : عطف به خبر کان و منصوب به فتحه و مفرد

(۳) سَتَلُوا فِیْ شَرْحِ یَصْبِحُ الرَّجُلُ فِیْهَا مَوْنًا وَ یُمِیْسِی کَا فَرَّ لَأَمِّنْ
أَحْیَاهُ اللَّهُ تَعَالَى بِالْعِلْمِ
یَصْبِحُ : فعل ناقص

الرَّجُلُ : اسم یصبح عدلت رفع کان فتحه جادری

مَوْنًا : خبر یصبح منصوب به فتحه جادری

یُمِیْسِ : فعل ناقص اسم یُمِیْسِ : ضمیر هو مستتر محلاً مرفوع

کَا فَرَّ : خبر منصوب به فتحه جادری (مفرد)

(۴) کَانَ : فعل ناقص عُمَرُ : اسم کان تقدیراً مرفوع منفاً به یاء متکلم

مَرْتَعًا : خبر کان (مفرد) منصوب عدلت نصب فتحه جادری

(۵) لیس : فعل ناقص . **لجری** : خبر مقدم (سبب جملہ) از نوع جار و محذور . مملک منصوب
 عناء : اسم مؤخر مرفوع نکرہ

(۶) لیس : فعل ناقص . **مع العزیز** : خبر مقدم (سبب جملہ) از نوع جار و محذور . مملک منصوب
 منوبہ : اسم مؤخر مرفوع نکرہ

ج) ترکیب کنید؟

ما لینا سارقین : **لنا** (کن + نا) **لنا** (کن + نا)
 ما = مای نفی . **لنا** (کن + نا) افعال ناقصہ . **لنا** اسم کارن ضمیر متصل
 (مملک مرفوع)
سارقین : خبر کارن . علامت نصب کن یا چون مذکر سالم است
 علامت نصب کن یا است .

(۲) ما زال الناس کمین ماداموا القصر :
 ما زال : خبر و افعال ناقصہ . **الناس** : اسم ما زال مرفوع بہ فتح ظاہری
 کمین : خبر ما زال علامت نصب کن یا است
 ماداموا : مادام = افعال ناقصہ
 واو : اسم کن (اسم مادام) چون مخبر است مملک مرفوع
العين : خبر مادام . علامت نصب کن یا است

رَبُّكُمْ = رَبُّكُمْ

۱. عسی: افعال مقاربه . رَبُّ: اسم عسی . مرفوع . علامت رفع آن نکره ظاهری

كُمُّ = صاف الیه . اَنْ تَرُفَعَلْمُ = خبر جملة فعلیه . محلاً منصوب به اَنْ

بِرَفْعِكُمْ = جمله فعلیه . مفاعیل منصوب . فاعل كُمُّ مرفوع . مفعول به

۲. طَفِقُوا = طَفِقُوا + ا = طَفِقُوا = افعال ناقصه . اَنْ اَكُنْ = اَنْ اَكُنْ

ضمیر الف = اسم طَفِقُوا است . ضمیر بار وجودی غیر است محلاً مرفوع

يَخْضَعُونَ = خبر طَفِقُوا . خبر جملة فعلیه . محلاً منصوب . مفعول مفاعیل و الفاعل فاعل

۳. سَعَادُ: افعال مقاربه . السَّبِقُ: اسم سَعَادُ . مرفوع . علامت رفع آن نکره ظاهری

اِيخْفَأُ = خبر از نوع جمله فعلیه است محلاً منصوب . مفعول فاعل

فَعْلٌ = يَخْفَأُ = مفاعیل علامت رفع آن نکره ظاهری . فاعل اَنْ هُوَ سَمْرَةٌ مرفوع . اَصْبَارَهُمْ = مفعول به

۴. يُوَسِّدُ: افعال مقاربه . الْهَالُ = اسم يُوَسِّدُ . مرفوع . علامت رفع آن نکره ظاهری

اَنْ يَنْقُدُ = خبر يُوَسِّدُ . نهاد منصوب چون جمله قولیه است به وسیله

اَنْ نَاعِبَهُ منصوب بسنده است . يَنْقُدُ = مفعول + فاعل اَنْ هُوَ سَمْرَةٌ

ظما بر مستی هست پس ما نمود

محلاً مرفوع

Subject :

Year : Month : Date :

NOTE BOOK

۱۶) شَرَعَ : افعال مقاربہ **الجس** : اسم شَرَعَ . مرفوع علامت رفع کن جگہ

يَتَحَرَّكُ : خبر کن از نوع عمل فعلیہ (فعل + ماعل) محل منصوب است

يَتَحَرَّكُ : فعل مضارع ماعل کن (لَهُوَ سِتْرٌ مَعْلًا مَرْفُوعٌ)

۱۷) حَرَى : افعال مقاربہ **الفائب** : اسم حَرَى . مرفوع علامت رفع فتح قاضی

أَنْ يَحْفَرُ : خبر حَرَى . از نوع عمل فعلیہ منصوب ، آن ناعبہ **محلًا منصوب**

۱۸) **أَخَذَ** : افعال مقاربہ **الترجلان** : اسم **أَخَذَ** . اسم مرفوع علامت رفع کن

الف

يَقْتُلَانِ : خبر . خبر از نوع عمل فعلیہ محلًا منصوب بدون آن ناعبہ کمره

مفعل مضارع **يَقْتُلَانِ** ماعل کن **بالف**

۱۹) **إِنْ** : حروف سببہ پس **القصور** : اسم **إِنْ** علامت رفع کن فتح قاضی

سَاهِقَةٌ : خبر علامت نصب کن فتح قاضی . خبر کن مفرد مستق

۲۰) **مَا** : حروف سببہ پس **الحواد** : اسم **مَا** . علامت رفع کن الف

جَامِعِيْنِ : خبر منصوب بیاد خبر از نوع مفرد مستق

Subject :

Year :

Month :

Date :

NOTE BOOK

راء حروف سببیه پس **جاهلۃ** : اسم لا . رفوع عدست رفوع ثانی

مختزوة : خبر منسوب به فتح ظاهری

مایم حروف سببیه پس **أنا** : اسم ما محلاً رفوع

مسیباً : خبر مفرد مستحق مضرب

فأخاف : معنای مضروب به أن مقدر (خبر مستحق)
↓

فأرسبیه مبنی بر فتح

Subject :

Year : Month : Date :

NOTE BOOK

۱۰۔ لاء حروف سببہ بلس صدائقہ : اسم لاء عدالت رفع کن فتح ظاہری

دائمیہ : خبر منصوب عدالت نصب کن فتح ظاہری - مفرد مستحق
(اسم فاعل دائم)

ج : مااء حروف سببہ بلس

الحسب : اسم مااء مرفوع عدالت رفع کن فتح ظاہری

تسرفاً : خبر منصوب عدالت نصب کن فتح ظاہری مفرد مستحق

تکین : افعال ناقصہ اسم تکین : ہو ستر محل مرفوع

فی فعلیہ : خبر از نوع سببہ جملہ ہے محل منصوب

معنی : زیبائی درجہ چوڑی ہر ای او سرف نسبت زعمانی بہ
زیبایی در اخلاق و رفتاریں ناپسند

وہ ترکیب کیندہ

مااء حروف سببہ بلس الحسود : اسم مااء مرفوع عدالت رفع کن فتح

مستریحاً : خبر منصوب بہ فتح ظاہری - مفرد مستحق ہے اسم فاعل باب
استفعال

خبر لای نفس جنس از نوع سبب جملہ محلاً مرفوع لای نفس جنس
وَلَا حَبْرٌ فِي حَبْرٍ لِأَسِّ مَعَهُ وَلَا فِي الْيَمَانِ لِأَنْتَبَرٍ مَعَهُ
 لای نفس جنس اسم لا لای نفس جنس اسم لا لای نفس جنس اسم لا
 لای نفس جنس اسم لا لای نفس جنس اسم لا لای نفس جنس اسم لا
 لای نفس جنس اسم لا لای نفس جنس اسم لا لای نفس جنس اسم لا

لای اول = لای نفس جنس خبر لای نفس جنس اسم لا مفعول بہ مفعول فاعلی
 جن حبر لای نفس جنس اسم جملہ محلاً مرفوع
 لای دوم = لای نفس جنس - رأس اسم لای نفس جنس مفعول بہ مفعول فاعلی
 معہ = خبر لای نفس جنس جملہ (سبب جملہ) محلاً مرفوع
 لای سوم = لای نفس جنس - اسم آن حذف شدہ است
 فی الیمان = خبر لای نفس جنس (سبب جملہ) محلاً مرفوع
 لای چهارم = لای نفس جنس - خبر لای نفس جنس مفعول بہ مفعول فاعلی
 معہ = خبر لای نفس جنس (سبب جملہ) محلاً مرفوع
۵۔ لَا مَعْبُوثَةٌ مَعَ كَثْرَةِ مَنْ

لای نفس جنس اسم لا لای نفس جنس اسم لا لای نفس جنس اسم لا
 خبر لای نفس جنس (سبب جملہ) جار مجرور محلاً مرفوع

(۶) لَا حَبْرٌ فِي حَبْرٍ لِأَسِّ مَعَهُ وَلَا فِي الْيَمَانِ لِأَنْتَبَرٍ مَعَهُ

لای نفس جنس اسم لا لای نفس جنس اسم لا لای نفس جنس اسم لا
 خبر لای نفس جنس خبر از نوع سبب جملہ جار مجرور
 محلاً مرفوع مفعول بہ مفعول فاعلی

ج) ترکیب کیسے؟

۱۔ اِنِّیْ تَنْتَبُتُ اِنِّیْ مُدَاقٍ حَسَابِیْہِ

اِنِّیْ (=) اِنِّ = حرفِ سُبْحَتٌ بِالْفِعْلِ مَبْنِیْ بِرَفْعٍ

ی = اسمِ اِنِّ ضمیر متصل بازر محلاً منصوب

تَنْتَبُتُ = خبر از نوعِ جملہ فعلیہ محلاً سرفوع (تَنْتَبُتُ) اِنِّ

اِنِّیْ (=) اِنِّ = حرفِ سُبْحَتٌ بِالْفِعْلِ مَبْنِیْ بِرَفْعٍ

ی = اسمِ اِنِّ ضمیر متصل بازر محلاً منصوب

مُدَاقٍ = خبر اِنِّ مفعول مشق

۲۔ مَا عَلَّمُ اِنَّہُ اِلَّا اللّٰہَ

اِنِّیْ (=) اِنِّ = حرفِ سُبْحَتٌ بِالْفِعْلِ مَبْنِیْ بِرَفْعٍ

اِنَّہُ (=) اِنِّ = حرفِ سُبْحَتٌ بِالْفِعْلِ مَبْنِیْ بِرَفْعٍ

ی = اسمِ اِنِّ ضمیر متصل بازر محلاً منصوب

اِلَّا اللّٰہَ = خبر اِنِّ جملہ اسمیہ محلاً سرفوع

ی = لای نفسِ حَسْبِ اِلَّا = اسمِ اِنِّ مَبْنِیْ بِرَفْعٍ محلاً منصوب

خبریں محذوف است چون بعد از اِلَّا آکرہ است

Subject :

Year : Month : Date :

NOTE BOOK

⑤ رَضِيْنٌ مُّجْتَمِعَانِ

اسم خبر

لا = لای نفسِ حسن

ضدین = اسمِ مفردِ مثنیٰ بریاء
چون عدالتِ نفسِ مثنیٰ بیا است

مُجْتَمِعَانِ = خبرِ لای نفسِ حسن - حرکتِ رفعِ کُنِ الفِ راست

د) در ترجمہ این حدیث وقتِ مرده و دلس رفعِ خبریہ الدین لَعْنَةُ الدَّيَانُونَ
لایبِ ن لنبیہ

إِنَّ النَّاسَ عِبْدُ اللَّهِ نَبِيًّا وَاللَّيْنُ لَعْنَةُ عَلَى الَّذِينَ لَعْنَةُ الدَّيَانُونَ

مَا ذُرَّتْ مَعَا سُبُحْتُمْ فَأِذَا مَحِصُوا بِاللَّيْنِ قُلُوبَ الدَّيَانُونَ

عُيُوبُهُ = خبرِ انَّ
الدَّيْنُ = مبتدأ
لَعْنَةُ = خبر

الدَّيَانُونَ = فاعلِ قُلُوبِ مرفوع به واد

Subject :

Year : Month : Date :

NOTE BOOK

تعمت ب) مفعول افتدائی بہ شخص سڑیہ راہراہ باعدائت نصب ؟
 فعل امر ص یا ہے فاعل آن اُنْتِ مَستَر

۱) اُفْرَعُ : مفعول بکن صَدْرًا ہے عداوت نصب فتصرحاً ہوا کی رسمتعمت ب

نُتِبْتُ : مفعول بکن اُقْدِمْنَا ہے اُقْدِمْنَا ہے مفعول بہ ، نائے مضاف الیہ
 نُتِبْتُ ہے مفعول بہ (۷) فاعل بکن اُنْتِ مَستَر : نُتِبْتُ

وَأَنْصُرْنَا : نائے ضمیر بازر ہے مفعول بہ محلاً منصوب
 فعل امر

۲) سَنَ قَبْلُ وَوَدَّ لَتَبَ اللهُ لَهُ حَسَنَةً وَمَنْ فَرَّحْنَا فَرَّحْنَا
 مفعول بہ مفعول بہ مفعول بہ مفعول بہ
 اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

وَوَدَّ مفعول بہ برای فعل قَبْلُ

حَسَنَةً ہے مفعول بہ بکن فعل لَتَبَ

فَرَّحْنَا (= ضمیر متصل (۵) محلاً منصوب و مفعول بہ برای فَرَّحْنَا

۳) أَطِيعُ أَخِيكَ وَإِنْ عَصَاكَ وَصِلُهُ وَإِنْ جَفَاكَ

أَخِيكَ مفعول بہ برای فعل أَطِيعُ أَخِيكَ مضاف الیہ
 عَصَاكَ ہے مفعول بہ برای فعل عَصَا ، محلاً منصوب

صِلُهُ ہے ضمیر ، مفعول بہ ، محلاً منصوب

جَفَاكَ ہے مفعول بہ محلاً منصوب

تعمت ب

④ **أَسْرِمُ** **وَدَّ** **وَاحْفَظَ** **عَفَدَكَ** **مَعَاذَ اللَّهِ**
مفعول به مفعول به مفعول به مفعول به مفعول به

وَدَّ مفعول به برای فعل **أَسْرِمُ** مفعول به مفعول ظاهری

عَفَدَكَ مفعول به برای فعل **وَاحْفَظَ** مفعول به مفعول ظاهری

⑤ الحمد لله الذي **اخْتَارَ** لنا محاسن الخلق **وأخبرني** غلبنا

مفعول به

ظَلَمَاتِ السَّرِقِ

مفعول به

محاسن : مفعول به برای **اخْتَارَ**

ظَلَمَاتِ مفعول به برای **أخبرني** جمع مؤنث سره نیابت از قسم است

⑥ الحمد لله **عَدَّ** **أَبْغَى** **لَنَا** **بِظُلَمَاتِ السَّرِقِ**

مفعول به

ظُلَمَاتِ مفعول به برای **أَبْغَى** جمع مؤنث سره نیابت از قسم

⑦ **أَتَمَّنِي** **التَّقْوَى** **أَتَمَّنِي** **التَّقْوَى** **أَتَمَّنِي** **التَّقْوَى**
مفعول به مفعول به مفعول به مفعول به مفعول به مفعول به

مفعول به

التَّقْوَى مفعول به برای **أَتَمَّنِي** تقدير مفعول

الدفع مفعول امر مبنی بر سلوك . فاعل **أَتَمَّنِي** مستتر

إقامة

Subject :

Year :

Month :

Date :

NOTE BOOK

ج) در جمله های زیر مفعول به های مقدم را با سید و دلیل تقدم آنهارا بنویسید؟

۱) هَلْ اَتَاكَ حَدِيثٌ مَوْسَىٰ اِذْ نَادَا رَبَّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى

هَلْ : حرف
اَتَاكَ : مفعول به مقدم
كُ : مفعول به مقدم

علت تقدم مفعول به (الف) ضمیر مفعول است که به اَتَاكَ حسیده است

نَادَا : مفعول به مقدم - محلاً منصوب به فاعل اَنَادَ هُوَ مفعول به
ضمیر است و فاعل اسم ظاهر است (فاعل رثبه است)

۲) مِنْ عَضَمٍ صِفَاةٍ لِمَعَايِبِ اِبْتِلَاهُ اللّٰهُ بِلِيَارِهَا

عَضَمٌ : فعل ماضی بنی مبرقع - فاعل نسفون مستتر

صِفَاةٌ : مفعول به منصوب به فتحه جازیه

اِبْتِلَاهُ : ضمیر هُ : مفعول به مقدم محلاً منصوب به فاعل اَنَادَ هُوَ مفعول به
ضمیر است و اللّٰهُ که فاعل آن اسم ظاهر است.

۱- ترکیب کنید

① وَأَهْلَانَا الْمُشْرِفِينَ :

أَهْلَانَا = فعل ماضی سببی برکتون
نا : فاعل : أَهْلَانَا : مضاف مرفوع

المُشْرِفِينَ : مفعول به منصوب بیا چون جمع مذکر سالم است

② أَهْلَيْكُمْ التَّقَارُّرُ :

أَهْلَيْكُمْ : فعل ماضی سببی برکت مندر

کم : مفعول به مضاف منصوب

التَّقَارُّرُ : فاعل مؤخر علامت رفع کنه جار محذوف

③ آيَاتٍ نَسْتَعِينُ :

آيَاتٍ : مفعول به مستم بحده منصوب

نَسْتَعِينُ : فعل منارع علامت رفع کنه جار محذوف

نَحْنُ : فاعل نَسْتَعِينُ مضاف مرفوع

مَرَسِي لَسِيْدٌ

سِنْ قَتِيْلٌ وَوَلَدُهُ لَسِيْبٌ لِلّٰهِ لِهٖ حَسَنَةٌ وَوَسْنٌ فَرَحَهُ عَرَّحَهُ

سِنْ : اسم سُرِّطُ . قَتِيْلٌ : فعل سُرِّطُ . فعل ماضٍ . عَرَّحَهُ عَرَّحَ وَوَسْنٌ

تَاعَلَسَ كَقَوَّ مَسْتَر

وَلَدُهُ : مفعولٌ بهٍ وِوَسْنٌ مَوْصُوْبٌ : مضافٌ اليه

كَتَبَ : جواب سُرِّطُ . فعل ماضٍ . مَعَدَّ مَحْزُوْمٌ

اللّٰهُ : تَاعَلٌ مَعَلٍ لَسِيْبٌ مَرْفُوْعٌ بِهٖ فَرَحًا حَارِي

لِهٖ : جَارٌ وَوَسْنٌ : مفعولٌ بهٍ لِإِي فَعَلٍ لَسِيْبٌ

مِنْ : اسم سُرِّطُ . فَرَحَهُ : فعل سُرِّطُ تَاعَلٌ كَنْ هُوَ مَسْتَر

فَرَحَهُ مَوْصُوْبٌ : مفعولٌ بهٍ مَعَدَّ مَوْصُوْبٌ

جواب سُرِّطُ

۳. افراد و تحذیر رفت به چه معناست؟ و اصل آن چه های زیر چیست؟

الصِّدْقُ الصِّدْقُ - الغِيْبَةُ الغِيْبَةُ - الأُسْدُ الأُسْدُ - الأَيْمُ والأَشْفَقُ

إِزْمُوا الصِّدْقَ الصِّدْقَ إِخْذُوا الغِيْبَةَ الغِيْبَةَ

إِخْذُوا الأُسْدَ الأُسْدَ إِخْذُوا الغِيْبَةَ الغِيْبَةَ

۴. در این حدیث وقت کند و مفعول به های آن را تعیین کنید؟

مَنْ سَأَلَ اللَّهَ لِيَهْدِيَ اللَّهُ صِدْقِي يَهْدِنِي اللَّهُ مِنْ زَلِّ السُّهُرِ إِذْ وَان

سَأَلَ عَلَيَّ خَيْرِ اسْمٍ : مَاتَ : فَعَلَ سُرًّا . مَاتَ مِنْهَا رَفَعَ . اِدَاتِ سُرًّا
سَأَلَ : اسْمِ سُرًّا : فَعَلَ سُرًّا : مَاتَ : مَاتَ مِنْهَا رَفَعَ . اِدَاتِ سُرًّا
سَأَلَ : اسْمِ سُرًّا : فَعَلَ سُرًّا : مَاتَ : مَاتَ مِنْهَا رَفَعَ . اِدَاتِ سُرًّا

السُّهُرُ دَّةً : مَفْعُولٌ بِهِ دَوْمٌ : جَارٌ وَعَجْرٌ : جَارٌ وَعَجْرٌ

بَلَّغْنِي : جَوَابُ سُرًّا : فَعَلَ مَاتَ مِنْهَا رَفَعَ مَعْدًا مَجْرُومًا

ه : مَفْعُولٌ بِهِ اَوَّلٌ : مَعْدًا مَفْعُولٌ : اَللَّهُ : فَاعِلٌ : عِلَاسَتٌ مَعَ كُنْ فَحَرْفُ تَاوِي

مَنْزِلٌ : مَفْعُولٌ بِهِ دَوْمٌ : السُّهُرُ : مَفْعُولٌ بِهِ

إِذَا

عَلَى خَيْرِ اسْمٍ : جَارٌ وَعَجْرٌ مَتَعَلِقٌ بِهِ مَفْعُولٌ مَاتَ مَعْدًا وَلِغَايَةِ جَرْمِهِ

Subject :

Year : Month : Date :

NOTE BOOK

④ اِحْتَلَّ فَيَقِفُ عَمَلِكَ وَعَدُوَّتُكَ اُمْلِكَ

التر منسوخ است
به خاطر آنکه برضی و
کلمه عطف است

م.ن م.ب
احْتَلَّ = افعال دو مفعولی

رَفِيْعٌ : مفعول به اول
تَمَكَّنَ : مفعول به دوم

⑤ (ح) در دو حرف زبردت کند و اصل که آنرا بنویسد؟

① اَيَّاكُمْ وَفَضُولِ النَّظْرِ فَاِنَّ يَبْذُرُ الْهَوَىٰ وَتَوَكَّدَ الْغَفْلَةَ

أَحْذَرِكُمْ وَآخِذَ فُضُولِ النَّظْرِ

② اَيَّاكَ وَمُسْتَهْجِنِ الْكَلَامِ فَاِنَّ يُوْغِرُ الْقُلُوبَ

وَأَحْذَرِكُمْ وَآخِذَ مُسْتَهْجِنِ الْكَلَامِ

دا ترسک کند؟

⑤ اِتَّخَذَ اللَّهُ اِبْرَاهِيْمَ خَلِيْدًا

اِتَّخَذَ : فعل ماضی دو مفعولی
مبنی بر فتح و

اللَّهُ : فاعل اِتَّخَذَ است

ابراہیم : مفعول به اول

خَلِيْدًا : مفعول به دوم

۲) اِنَّا اَعْطَيْنَاكَ الْكُوْنَةَ
 خبر ان

اِنَّا: اِنَّ: حرف سببہ البدل فعل تاء اسم اِنَّ محذوف مقرب

اَعْطَيْنَاكَ الْكُوْنَةَ: خبر اِنَّ محذوف رفوع رجبہ فعلیہ

اَعْطَى: افعال قلوب دو معنوی ماضی معنی بر فتح مقدر

تاء فاعل اَعْطَى محذوف رفوع

كَ: مفعول بہ اول محذوف مقرب اَلْکُوْنَةُ: مفعول بہ دوم

۳) مِّنْ اَنْبِیَاکَ هٰذَا؟
 خبر

مِنْ: اسم استفہام نفس مِّنْ: مبداء محذوف رفوع

اَنْبِیَاکَ هٰذَا: خبر رجبہ فعلیہ محذوف رفوع

اَنْبِیَاکَ: فعل ماضی سببہ بر فتح ك: مفعول بہ اول محذوف مقرب

هٰذَا: مفعول بہ دوم محذوف مقرب

Subject :

Year : Month : Date :

NOTE BOOK

ب) در جمله های زیر فاعل و مفعول به را تعیین کنید و عامل و مفعول به را نصب هر یک را با ذکر نوع افعال دو مفعولی مشخص کنید؟

۱) اَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَىٰ و وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَىٰ

يَجِدُ : كَجِدُ : جَزَاءُ مَدَالِ قَلُوبٍ دُو مَفْعُولِي (عِلْمِ دَقِيقَةٍ)

ك : مَفْعُولٌ بِهٖ اَدْوَلُ مَعْلُومٌ **يَتِيمًا** : مَفْعُولٌ بِهٖ دُوْمٌ مَفْعُولٌ بِهٖ تَقْدِيرًا ظَاهِرًا

وَجَدَكَ : اَعْدَالِ قَلُوبٍ دُو مَفْعُولِي . **كاف** : مَفْعُولٌ بِهٖ اَدْوَلُ

ك : مَفْعُولٌ بِهٖ اَدْوَلُ مَعْلُومٌ **ضَالًّا** : مَفْعُولٌ بِهٖ دُوْمٌ مَدَالِ نَفْسٍ ظَاهِرًا

۲) وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ

آتَيْنَا : اَعْمَالِ دُو مَفْعُولِي دَعَا عَطَاءٍ وَ كَيْسٍ ه (هَدَا)

موسى : مَفْعُولٌ بِهٖ اَدْوَلُ **الكتاب** : مَفْعُولٌ بِهٖ دُوْمٌ مَدَالِ نَفْسٍ كَانِ
تَقْدِيرًا مَفْعُولٌ بِهٖ دُوْمٌ مَدَالِ نَفْسٍ ظَاهِرًا